

Hemställningsmotion 1285**M. Pietikäinen m.fl.:** Om åtgärder för att göra hemvårdsstödet för äldre och handikappade lagstadgat*Till Riksdagen*

Under ett drygt decennium har vi i Finland haft ett system med hemvårdsstöd för barnfamiljer. Förutsättningen är att barnet vårdas privat och inte upptar en kommunal dagvårdsplats.

Vissa kommuner har som frivilligt åtagande under de senaste åren betalat ett motsvarande hemvårdsstöd till personer som vårdar äldre eller handikappade i hemmet. Skillnaden är att det förstnämnda hemvårdsstödet är lagstadgat, vilket det sistnämnda inte är. Under den rådande lågkonjunkturen har trycket på anhöriga att träda till som vårdare ökat mycket. Samtidigt har kommunerna skurit ned anslagen för detta slags verksamhet kännbart i och med att det inte har stöd i lag.

Den som tar tjänstledigt eller slutar sitt förvärvsarbete är oftast en kvinna i medelåldern. Hon mister pensionspoäng, semesterförmåner och mycket annat. Dessutom har hon mycket svårt att placera sig på arbetsmarknaden på nytt om hon varit borta några år. Ur pensionssynpunkt har hon gjort en dålig affär.

I och med att vi har lagstadgat hemvårdsstöd

för barnfamiljer bör det ganska lätt gå att utvidga så att det också gäller dem som åtagit sig att vårda handikappade och äldre i hemmet. På samma sätt som småbarnsföräldrar har rätt till pensions- och andra förmåner under den tid de är föräldralediga eller lyfter hemvårdsstöd, bör också de som tar hand om äldre eller handikappade anhöriga ha rätt till motsvarande förmån. Samhällets inbesparing är i sådana fall avsevärd. Alternativet är långvårdsplatser — till betydligt högre kostnad.

Stödet kan betalas ut som en motsvarighet till barnfamiljernas hemvårdsstöd eller som en motsvarighet till den specialdagpenning som betalas till svårt sjuka barns föräldrar. Anhöriga bör dessutom ha rätt att vara tre år borta från arbetsplatsen utan att mista den och utan att mista pensionspoäng.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi att riksdagen vill hemställa

att regeringen vidtar åtgärder så att hemvårdsstödet för äldres och handikappades hemvård blir lagstadgat.

Helsingfors den 19 april 1991

**Margareta Pietikäinen
Gunnar Jansson**

**Henrik Westerlund
Håkan Nordman**

M. Pietikäinen ym.: Vanhusten ja vammaisten kotihoidon tuen lakisäätöistä

Eduskunnalle

Runsaan vuosikymmenen ajan meillä Suomessa on ollut lapsiperheiden kotihoidontuki-järjestelmä. Edellytyksenä on, että lasta hoide-taan yksityisesti ja että lapsi ei käytä kunnallista hoitopaikkaa.

Eräät kunnat ovat viime vuosina maksaneet vapaaehtoisesti vastaavaa kotihoidon tukea henkilöille, jotka hoitavat vanhuksia tai vam-maisia kotona. Erona on se, että ensiksi mainit-tu kotihoidon tuki on lakisäätöistä, viimeksi mainittu taas ei ole. Vallitsevassa matalasuh-danteessa paine omaisten asettumisesta hoita-jiksi on kasvanut huomattavasti. Samanaikai-sesti kunnat ovat leikanneet tämän toiminnan määrärahoja tuntuvasti, koska tällä järjestel-mällä ei ole tukea laissa.

Virkavapautta ottava tai ansiotyönsä lopetta-va henkilö on usein keski-ikäinen nainen. Hän menettää eläkepisteitä, lomaetuksia ja paljon muuta. Lisäksi hänen on hyvin vaikea sijoittua työmarkkinoille uudelleen, jos hän on ollut poissa joitakin vuosia. Eläkenäkökulmasta tar-kasteltuna hän on tehnyt huonon kaupan.

Kun olemme tehneet lapsiperheiden kotihoi-don tuen lakisäätöiseksi, järjestelmää voisi mel-

ko helposti laajentaa koskemaan myös vammai-sia ja vanhuksia kotona hoitavia. Samalla ta-voin kuin pienten lasten vanhemmilla on oikeus eläke- ja muihin etuihin aikana, jona he ovat vanhempainlomalla tai nostavat kotihoidon tu-kea, tulisi myös vanhempia ja vammaisia hoita-villa omaisilla olla oikeus vastaaviin etuihin. Yhteiskunnan saama säästö on tällaisissa ta-pauksissa tuntuva. Vaihtoehtona ovat pitkäai-kaishoidon paikat, joiden kustannukset ovat huomattavasti suuremmat.

Tukea voitaisiin maksaa lapsiperheiden koti-hoidon tukea tai sairaiden lasten vanhemmil-le maksettavaa erityispäivärahaa vastaavasti. Omaisten tulisi lisäksi saada oikeus olla kolme vuotta poissa työpaikalta menettämättä työ-paikkaa ja eläkepisteitä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kun-nioittaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivo-muksen,

että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin kotona hoidettavien vanhusten ja vam-maisten kotihoidon tuen lakisäätöistä-miseksi.

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1991

**Margareta Pietikäinen
Gunnar Jansson**

**Henrik Westerlund
Håkan Nordman**